

399

juny 2016 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca Galès

cooperació
CATALANA

Cooperatives amb valor afegit

Les nostres cooperatives: **L'estoc, cooperativa.**

Entrevista: **Marga Padilla, sòcia de Dabne cooperativa.**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditores.com

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEUDolors Alcarràs, mestra
cooperativista**5 / EDITORIAL**

Cooperatives amb valor afegit

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYAL'evolució del 2016 en xifres
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

L'estoc cooperativa, fusteria, peces úniques que impacten socialment.
Visitem la jove cooperativa del Poblenou barceloní que produeix i ven mobles de disseny propi, elaborats a partir de materials de reciclatge i mobles en desús. El seu objectiu: millorar i dignificar la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual i desenvolupament a través del treball.

Pep Valenzuela

13 / ENTREVISTAMarga Padilla, sòcia de Dabne
cooperativaMarga Padilla i el nou paradigma
cultural a la xarxa

Montse Pallarès

16

16 / ECONOMIA SOLIDÀRIA**De la cooperació a la fraternitat.**

Una extracte de la seva ponència
durant l'acte de lliurament dels
Premis Fundació Roca Galès 2015, a
l'Ateneu Barcelonès

Daniel Jover

19 / FINANCES COOP

Presentació de la campanya
"Eduquem en una economia crítica
i plural"

Manifest de la campanya
"Eduquem en una economia crítica
i plural". Fora l'EFEC dels centres
educatius

Plataforma per una educació en
Economia Crítica

22 / HUMOR GRÀFIC

Primer Concurs Internacional
d'Humor Gràfic i Drets Laborals
Treballadors

Ehsan Ganji (Iran, 1979)

23 / RESSENYA**De passions i interessos**

Josep Busquets

24 / SALUT COOPERATIVA**Agafa aire: hem fet cinc anys**

Cos, cooperativa de salut

HEM
FET
EL 5!!

24

25 / COOP CALM

**Cuina fàcil, bona per a tu i per al
territori**

La carn més bona, és poca

Carles Xiberta

25

26 / BIBLIOTECA**Donació de llibres****Retalls**

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner. Consell assessor Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner,
Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarès, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat,
Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els
editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. **Foto portada:** L'estoc
© Jordi Mayals. **Disseny, maquetació i producció** Gina Rosquelles i Pol·len edicions, sccl Dipòsit
legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Dolors Alcarràs Rius** (Barcelona, 1957), professora de llengua catalana i cooperativista

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme i les cooperatives?

Les cooperatives són uns projectes democràtics, participatius i igualitaris, i els seus socis tenen uns ideals i esforços comuns i un mitjà de treball equitatiu i responsable. Aquests valors, els de la compartició d'experiències i necessitats comunes, configuren una manera de viure lliure i igualitària.

2

Com i quan vas conèixer el cooperativisme?

Vaig conèixer el cooperativisme a través d'una cooperativa d'ensenyament. I la meua col·laboració amb els seus membres durant quatre anys va ser molt gratificant, ja que vàrem desenvolupar la intercooperació amb altres cooperatives de la branca. La meua experiència d'aquells anys va donar a la meua forma d'entendre la vida un caràcter més solidària. Actualment sóc sòcia d'Abacus, de Som Energia i d'altres cooperatives.

3

Consideres que hi ha una altra economia possible?

Crec que és necessari arribar a una altra mena d'economia. Ja veiem el gran desequilibri que hi ha al món. L'economia ha de ser social i solidària i ha de dignificar activitat laboral. El futur es farà a través de les empreses cooperatives, que donen una oportunitat als joves emprenedors i a la gent que ha quedat en atur per a tirar endavant i sortir de la crisi. I així començarà una forma de vida nova.

Cooperatives amb valor afegit

En el número d'aquest mes fem un petit recorregut per la història d'internet sota el guiatge de la Marga Padilla, enginyera informàtica i sòcia de la cooperativa Dabne. Reflexiona sobre com ha canviat Internet en els darrers anys i com hem acabat confonent, en molts casos, la vida virtual amb la vida real, perdent la gran oportunitat que teníem de construir coses absolutament noves i de crear espais d'evasió i de lluita, i no de repressió. Sota el seu guiatge i a partir de les seves paraules, podem reflexionar molt sobre les conseqüències de l'ús indegut d'Internet. Igual que podem reflexionar amb el text del Dani Jover "De la cooperació a la fraternitat", amb un passeig pel camí vital, i la història de la fraternitat i la cooperació. De vegades, les seves paraules són provocadores, però sempre inspiren.

El sentit de la responsabilitat és un dels factors constitutius de la nostra personalitat. Gairebé totes les estructures empresarials convencionals formen en la dependència i la submissió; el cooperativisme impulsa un projecte ètic i organitzatiu diferent.

La cooperació ens pot conduir a la fraternitat i a establir relacions positives perquè això depèn de la nostra mirada, de la nostra sensibilitat, de la nostra consciència, del nostre treball i esforç i de la nostra cura. Al lloc de treball compartim molt de temps; i cal organitzar els espais quotidianament per a una convivència estimulante. Quan un fa el que ha decidit fer i vol fer, ho fa amb l'ànima, posant-hi tota la seua capacitat i energia. És molt emocionant comprovar que els projectes, idees i somnis es fan realitat.

El reportatge del número 399 és sobre la cooperativa L'estoc. Una cooperativa que es dedica a la fabricació de mobles de fusta i ocupa persones amb discapacitat intel·lectual.

El seu projecte aporta qualitat de vida a persones d'aquest col·lectiu, mitjançant el reconeixement de la feina ben feta i l'autoestima, i també visibilitza les seves particularitats, ajudant, així, a la construcció d'un món millor i més just i solidari. ■

LA COBERTA/ El magatzem-exposició de la cooperativa L'estoc, que fabrica mobles amb valor afegit a partir de materials reciclats, conceptualitza les cooperatives amb valor afegit.

Foto: L'estoc © Jordi Mayals

Constituïda la Federació de Cooperatives d'Alumnes

Els 250 nois i noies representants de les 63 cooperatives d'alumnes catalanes van constituir la Federació de cooperatives d'alumnes de Catalunya amb el nom de Alumnes.coop. La nova federació, presentada el dilluns 9 de maig, agrupa les cooperatives d'alumnes de Primària i Secundària de diferents escoles membres de la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya i de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya.

Alumnes.coop té la mateixa estructura que qualsevol federació de cooperatives i es regeix amb un Consell Rector i uns estatuts presentats i aprovats per les diferents cooperatives escolars. La missió d'Alumnes.coop és consolidar, impulsar i promocionar les més de seixanta cooperatives d'alumnes que en formen part, així com fomentar la intercooperació entre elles.

Impulsades per la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya amb el suport del programa Aracoop de foment del cooperativisme, les cooperatives d'alumnes són un projecte de treball col·lectiu a partir d'un model empresarial alternatiu. Les diferents experiències creades permeten la participació vivencial en un projecte comú, basat en els valors cooperatius i connectat amb experiències similars al territori.

Formades i gestionades de forma directa pels nois i noies, les cooperatives d'alumnes desenvolupen activitats productives o ofereixen serveis específics a la seva comunitat com ara el suport en l'organització d'esdeveniments de l'escola, el manteniment de les zones d'esbarjo, la producció audiovisual, l'organització d'un grup de teatre o d'animació, la venda de productes per fer el viatge de final de curs o l'estructuració de grups de reforç escolar.

El 27 de maig van celebrar a la seu de la Federació de Cooperatives de l'Ensenyament de Catalunya, la primera reunió del consell rector d'Alumnescoop, amb el principal punt de l'agenda d'escollir els càrrecs institucionals de la nova federació. La Gala Llopis de la cooperativa Segona Mà de l'Escola Petit Món-Felisa Bastida en serà la presidenta.

Més info: www.escolescooperatives.cat.

1a Escola d'Estiu de l'Economia Solidària

Coorganitzada per la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i la Fundació l'Esperanzah, tindrà lloc del dijous 30 de juny al migdia fins al diumenge 3 de juliol al Prat de Llobregat, en un cap de setmana llarg ben complet. Xerrades, treball en grup, debats sobre xarxes territorials i economia de les cures, feministes i solidàries, assemblea, aprenentatges, reptes...i tot gaudint de l'esperit col·lectiu!

El programa provisional inclou una sessió inaugural el dijous 30 de juny amb Jean Louis Laville, catedràtic d'economia solidària al Conservatori de les Arts i els Oficis a París i coordinador europeu del Karl Polanyi Institute of Political Economy, entre d'altres. És l'autor del llibre *Asociarse para el bien común. Tercer Sector, Economía social y economía solidaria* i coautor juntament amb Jordi Garcia del llibre *Crisis capitalista y economía solidaria* (ambdós publicats per Icaria).

Pel divendres 1 de juliol hi ha previstos dos blocs: el primer, *Poder local i economia solidària: les xarxes territorials*, tractarà el territori com a espai d'identificació i d'acció, i el desenvolupament local; la concertació pública-solidària-comunitària; les catorze mesures i la seva aplicació als municipis de Catalunya; i, el desenvolupament del mercat social. El segon bloc, titulat *Construint estructures en comú*, amb intervencions de cooperatives de subministrament d'aigua (Cooperativa d'Olesa), habitatge (La Borda), serveis d'energia (CMES) i de comunicació (Eticom).

El dissabte 2 de juliol es desenvoluparà el tercer bloc: *Economia de les cures, feministes i solidàries: creuaments i sinergies* amb intervencions i debat obert, i el quart bloc inclourà una assemblea extraordinària de la XES amb el lema: *Desenvolupant la XES: d'on venim? On anem? La participació*. Al vespre se celebrarà la Diada Internacional de la cooperació amb intervencions, lectura del manifest i sopar col·lectiu. Finalment el diumenge 3 de juliol, amb el títol *Aprenentatges, valoració i perspectives de futur* hi ha programades visites d'experiències del Prat i un dinar col·lectiu.

Més informació sobre les inscripcions i els continguts: comunicacio@xes.cat.

Quizcoop, el joc del cooperativisme

Quizcoop és un joc de preguntes i respostes que permet verificar els coneixements existents sobre cooperativisme d'una forma entretinguda i ràpida. El joc de preguntes i respostes *online* que permet a qualsevol persona verificar els seus coneixements sobre cooperativisme de forma divertida, ha estat creat per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

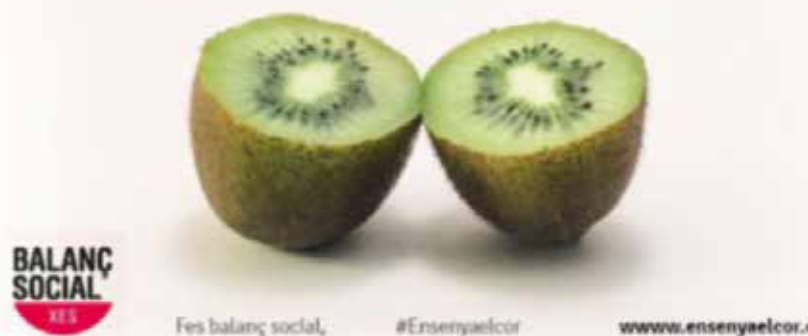
El Quizcoop és un joc de preguntes aleatòries sobre el món cooperatiu que cal respondre en un temps determinat i que posa a prova el bagatge de les persones interessades en aquest món.

Jugar al Quizcoop és tan senzill com crear un usuari amb un nom i començar a respondre preguntes. La persona jugadora disposa d'una opció comodí o assessorament, malgrat que utilitzar-los resta punts.

La millor manera de conèixer el joc és jugar-hi, i el trobareu a:

www.cooperativest treball.coop/coneix/quizcoop. ■

tornem a ensenyar el cor

Tornem a ensenyar el cor, comença la campanya del Balanç social

Una mica més tard de l'habitual, ha començat la campanya de **Balanç Social 2015**. Fins el 30 de juny es pot realitzar, en una campanya que ve plena de novetats: una nova pàgina de Mercat Social de la Xarxa d'Economia Solidària (XES); una nova plataforma tecnològica des d'on fer el Balanç Social; i dues modalitats de balanç (bàsic i complet).

El Balanç Social és l'eina d'auditoria, complementària al balanç comptable, amb què empreses i entitats elaboren un diagnòstic del seu funcionament i empenen processos per millorar-lo. El balanç social avalua de forma sistemàtica, objectiva i periòdica sis grans característiques de tota empresa o entitat que vulgui ser socialment responsable: la democràcia, la igualtat, el compromís ambiental, el compromís social, la qualitat laboral i la qualitat professional. La pàgina del **Mercat Social** és el web de la XES on es mostra i difon la diversitat d'agents i articulacions que es donen en tots els cicles del mercat social a Catalunya; www.mercatsocial.xes.cat. Els dos primers blocs estan dedicats a mostrar tota la feina que s'està fent des de les diferents comissions de treball i el segon, permet saber com s'organitza el Mercat Social.

Enguany i fruit de la reflexió col·lectiva, la comissió de Balanç Social va decidir crear **dues modalitats de balanç** (la bàsica i la completa): el Balanç Social bàsic (BSb), una bateria de 21 indicadors, els mínims imprescindibles per avaluar criteris d'Economia Social i Solidària (ESS), i va dirigit a aquelles organitzacions petites o en situacions de precarietat a qui fer el Balanç Social se'ls fa complicat.

El Balanç Social, en la seva versió completa, és l'eina per a la millora contínua de les organitzacions i que acredita l'excel·lència en ESS. Pel que fa a la millora contínua, el Balanç Social permet tenir un diagnòstic complet de la organització, i integrar els resultats periòdics en la presa de decisions estratègiques i de gestió. Per altra banda, fer-lo permet obtenir el segell, accedint a un acompanyament. A més a més, amb tota la informació recollida mitjançant el Balanç Social (en les seves dues modalitats) permet obtenir una comptabilitat socioambiental agregada, per mostrar a la societat quins són els estàndards de l'ESS català a l'informe de L'Estat del Mercat Social català.

La web on fer el Balanç Social és diferent de la de Mercat Social, i està allotjada a la **Plataforma ensenya el cor** (www.ensenyaelcor.org). Gràcies a l'experiència acumulada amb l'anterior plataforma, han intentat millorar la usabilitat i la navegació, i han introduït funcionalitats noves. Donada la novetat, hi trobareu també un dispositiu especial per a acompanyar-vos en l'elaboració del balanç.

www.xes.cat

www.mercatsocial.xes.cat

www.ensenyaelcor.org. ■

Celler Masroig renova la imatge

A punt de celebrar el centenari, la cooperativa Celler Masroig està actualitzant la seva imatge de marca i ha modernitzat la pàgina web fent-la més àgil, ràpida i adaptada als nous formats.

Es tracta d'un dels cellers amb més història de la comarca del Priorat i l'ànima del poble de Masroig. En els últims quinze anys ha fet un salt qualitatiu mitjançant la innovació i la diversificació dels productes, i ningú que visiti la cooperativa en marxarà sense fer un tast de vins per introduir-se, encara més, en el món vitivinícola.

El senyal d'identitat de Celler Masroig és oferir productes de qualitat establint un lligam amb els paisatges de l'entorn perquè "això és el que marca la diferència entre elaborar un producte i estimar-lo".

www.cellermasroig.com. ■

De la "economia col·laborativa" al cooperativisme de plataforma

El dia 9 de juny al vespre, a l'Espai Mirador del CCCB (c. Montalegre, 5 de Barcelona) va tenir lloc la presentació del llibre de Trebor Scholz *Cooperativismo de plataforma*. Desafiando la economia colaborativa corporativa. (Dimmons, 2016)

El destacat investigador i activista Trebor Scholz va exposar els dilemes que planteja l'economia col·laborativa, terme que defineix aquells models d'intercanvi de productes o serveis entre particulars basats en compartir o intercanviar en lloc de posseir. Els models de Airbnb, Uber o eBay són equiparables a aquestes noves formes d'intercanvi que desafien el model de negoci de les empreses tradicionals? Com encaixen els drets dels treballadors i les garanties socials comunitàries en aquest sistema? Una versió del cooperativisme adaptada a l'àmbit digital, podria ser una alternativa a les perversions de l'economia col·laborativa corporativa?

També va plantejar algunes alternatives que giren entorn el compartir o intercanviar en lloc de posseir. Aquest és el principi en què es basa l'economia o consum col·laboratiu, que gràcies a les plataformes digitals ha agafat l'embranchida popularitzant casos com BlaBlaCar, Amovens, Verkami o Bicing. Scholz va constatar que emergeixen noves possibilitats d'emprenedoria, enteses com una rèplica als abusos del capitalisme: els alts preus, el mal servei, la mala regulació, la superproducció o el desaprofitament.

Però per a Trebor Scholz, aquestes companyies de software han creat mercats allí on abans no n'existien, basant-se en la infraestructura d'altra gent: el teu cotxe, el teu apartament, el teu temps... Companyies logístiques on es paga l'intermediari, i es desposseeix el treballador dels seus drets: sense atur, seguretat social o jubilació. Scholz insisteix que és necessari entendre les implicacions a llarg termini d'aquestes plataformes i imaginar-ne alternatives. El cooperativisme de plataforma proposa replicar la base tecnològica de les plataformes digitals amb un model d'organització cooperatiu. I es pregunta què passaria si Internet fos utilitzat i governat de forma diferent i en definitiva, acostar l'economia als ciutadans en una direcció que ens beneficiï a tots. Si a Silicon Valley li agrada la disruptió, donem-li, va concloure Scholz.

L'acte que era d'entrada lliure i oferia traducció simultània de l'anglès, es va poder veure en directe des del web del CCCB (www.cccb.org). Va concloure amb un networking pica-pica al Pati de les Dones. ■

L'evolució del 2016 en xifres

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Vivim uns moments en què la creació d'ocupació és dels objectius més importants que ens plantejgem des de les organitzacions representatives. Volem incidir en la creació del marc social, econòmic i legislatiu que permeti una millora de l'ocupació en el cooperativisme. I, en aquest sentit, sembla que les diferents línies de treball que a hores d'ara es desenvolupen, tant des de l'àmbit públic com des de les cooperatives i les federacions d'aquestes, van en la bona direcció. Atès que les dades estadístiques, de manera continuada, mostren que hem superat els nivells d'ocupació del 2007, és a dir, els d'abans del començament de la crisi, per bé que ara, amb uns nivells de facturació inferiors, la qual cosa ens indica que aquests anys anem fent un esforç considerable per controlar les despeses i, evidentment, això repercuteix en les bestretes laborals. Les estadístiques del Ministeri ens mostren que Catalunya és el territori de l'estat amb més cooperatives, 4.118, i que des del punt de vista de l'ocupació som el tercer territori, després d'Andalusia i el País Basc. D'una anàlisi detallada d'aquestes dades es desprèn la primera taula.

Les xifres referides a l'ocupació superen les del 2007. Però el nombre de cooperatives és més baix que aleshores, la qual cosa ens permet inferir que la grandària mitjana de les del 2015 és superior a la de les de llavors, i que això probablement vol dir que tenim més capacitat per a fer front a les adversitats que afrontem i que potser encara afrontarem durant bastant de temps. Pel que sembla, doncs, els esforços fets al llarg dels últims anys han suposat una transformació de les cooperatives, de manera que les que sobreviuen són, sobretot, les que han crescut una mica en personal.

Societats cooperatives	Valor (unitat)	Distribució (%)
Règim general	1.486	36,10
Règim autònoms	2.632	63,90
Total	4.118	
Ocupació		
Règim general	28.615	66,90
Règim autònoms	14.137	33,10
Total	42.752	

Branca	Acumulat (unitat)	Acumulat (%)
Treball associat	50	86,21
Habitatges	1	1,72
Serveis	3	5,17
Agràries	0	0,00
Consumidors i usuaris	3	5,17
Mixtes	0	0,00
Segon grau	1	1,72
Total	58	100,00

Esperem que, des d'aquest punt de partida, els consegüents esforçament i desenvolupament vagin consolidant una millora sostinguda en el conjunt de l'ocupació cooperativa.

Si aquesta millora de l'ocupació i de la mida de les cooperatives la contrastem amb el ritme de creació d'aquestes, podem veure que també les dades són positives, i això ens fa pensar que s'està produint una renovació del cooperativisme amb la incorporació de nous projectes, que han de ser els que assegurin, també, el futur.

Aquest començament d'any, el ritme de creació de cooperatives ha superat bastant el de l'any passat: segons les dades de la Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies corresponents al 30 d'abril, se n'han creades cinquanta-vuit, la segona taula.

Evidentment, aquestes bones dades no poden posar-nos en una actitud d'autocomplaença, ans al contrari, se'n ha girat molta feina: haurem d'impulsar mesures d'acollida d'aquestes cooperatives, programes perquè el personal laboral esdevingui soci de les cooperatives on treballen, plans de formació i d'incorporació de socis que permetin que qui comenci a treballar en una cooperativa el 2016 tingui un gran interès a fer-se'n soci i a aportar el seu saber fer al projecte col·lectiu, sigui quin sigui aquest projecte: de treball, de consum, agrari, d'ensenyament, d'habitatges o de serveis. Si exposem la necessitat de desenvolupar mesures d'acollida és perquè considerem que les cooperatives i el cooperativisme tenim un repte: incorporar a les nostres organitzacions persones que tinguin l'opció de desenvolupar tota la seva vida laboral dins del projecte cooperatiu, sempre que voluntàriament ho considerin adequat i sense que estiguin sotmeses a la precarietat que avui envolta el món laboral. Per això, hem d'impulsar cooperatives sòlides i, especialment, la intercooperació a través de xarxes cooperatives, ja que estem convençuts que des del grup es defensen més bé els llocs de treball que des de la individualitat cooperativa. I dins del cooperativisme en tenim una gran quantitat d'exemples. ■

L'estoc Cooperativa, fusteria, peces úniques que impacten socialment

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

En un local del barri barceloní del Poblenou, una antiga zona industrial que es recicla acceleradament com a àrea d'empreses i producció, es pot trobar l'espai de L'estoc, botiga, exposició i taller d'elaboració de “mobles amb valor afegit”.

És una cooperativa jove que produeix i ven mobles de disseny propi, elaborats a partir de materials de reciclatge i mobles en desús, amb l'objectiu de “millorar i dignificar la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual i desenvolupament a través del treball”.

En Jordi Mayals, promotor del projecte i president de la cooperativa, assegura que “una economia sostenible s'aconsegueix tant des d'un punt de vista ambiental com social” i que “per això transformem els materials recuperables en un recurs valuós a través d'un procés creatiu únic que ajuda a normalitzar la vida de les persones amb discapacitat”.

Mentre ens mostra les diverses parts de l'espai, ple d'olor de fusta i vernís, de música i del soroll de la polidora del taller, explica: “A partir d'aquesta idea i objectius principals, ens hem anat adaptant al mercat.” Ofereixen, sobretot, productes i serveis per a professionals: restaurants, botigues de roba, interioristes, etc. “I, a partir d'aquí, intentar que això esdevingui un negoci.”

Avui la cooperativa la formen cinc socis treballadors i una sòcia col·laboradora, la Fundació AMPANS de Manresa, una entitat que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la inserció laboral de les persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental i altres col·lectius en risc d'exclusió. Tres

Jordi Mayals promotor i President de L'estoc cooperativa.

dels socis treballadors són persones amb discapacitat intel·lectual.

L'estoc va néixer el 2011, i el setembre del 2012 començaven a treballar al taller, i tres mesos més tard, a vendre. “Fa tres anys i mig que fem activitat, i fins ara el balanç és bastant positiu”, comenta en Jordi, enginyer agrònom de formació amb experiència en projectes de medi ambient, reciclatge i recuperació de residus.

Col·labora des de fa deu anys en un centre de lleure per a xicots amb discapacitat, com és el cas del seu propi germà. “Allà vaig descobrir com un món. Coneixia la realitat d'aquestes persones, però en començar a treballar amb ells vaig descobrir que allò era una oportunitat més que un problema i, amb

el temps, que m'agradaria treballar amb ells.”

A partir d'aquí, amb l'experiència esmentada i tenint clar com volia treballar (“el model cooperatiu el vaig veure molt clar des del primer moment: era així com volia que funcionés el projecte”), va sorgir la idea de restaurar i vendre mobles de segona mà; i de seguida la de buscar aliances, finançament i local i concretar la idea, que van ser “les coses més difícils al principi”.

La restauració, diu en Jordi, “em semblava òptima per a desenvolupar un projecte social, per a donar visibilitat a aquest col·lectiu i potenciar les seves capacitats”. Per això van creure preferible que el taller i l'exposició de L'estoc estiguessin ubicats al mateix lloc, en un lloc on

la gent els pogués veure treballar. D'altra banda, com que treballen en una zona cèntrica, els nois fan servir els recursos de la ciutat, com ara agafar transports públics o esmorzar al bar, la qual cosa “facilita la relació amb l'entorn, i això els ajuda”. Aquest objectiu l'han mantingut, però el negoci va anar adaptant-se i “vam acabar en el reciclatge”, explica, “perquè, tal com estava la situació, el mercat, vam anar desenvolupant el projecte cap aquí, ens vam anar adaptant a aquestes necessitats, perquè teníem molt clar que, si no funcionava el negoci, tampoc no hi hauria impacte social”.

El material que utilitzen, la fusta, prové sobretot de palets, bobines de cablejat i portes. Els palets els compren directament a proveïdors. Les bobines de diferents mides, que esdevindran taules, cadires o altres peces, els les proporciona una empresa de cablejat quan les treuen de circulació. De portes i altres elements, en van a buscar a les cases o la gent els en porta. “Ara bé”, matisa, “no anem arreplegant pel carrer: necessitem i tenim una font de materials constant”.

La cooperativa no és pas un centre especial de treball, i ni en Jordi ni l'Albert, que és el responsable del taller i de la línia de disseny i creació, no són professionals en pedagogia o educació especial. Hi han, però, aliances estratègiques amb entitats actives en el món de la discapacitat intel·lectual, com ara la recentment associada AMPANS i, des del començament, la Fundació Nou Xamfrà, de Sant Feliu del Llobregat, que fa formació en fusteria. Els altres tres socis cooperativistes van aprendre i treballar en aquesta darrera escola.

L'estoc desenvolupa, alhora, un projecte de millora de la formació professional d'aquestes persones amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona. Estudiants de fusteria fan pràctiques al taller. La formació pràctica inclou hàbits de treball en general i específics de fusteria. En fer aquesta feina, la cooperativa produeix i acumula un coneixement valuós, perquè, com explica en Jor-

L'estoc transforma materials recuperables en recursos valuosos a través d'un procés creatiu únic.

di, “el món de la fusteria està molt industrialitzat, i una de les coses bones que té L'estoc és que adaptem el tipus de treball a les capacitats dels xicots”.

Fan molta feina de condicionament de la fusta. Molt de polir la fusta, donar-hi vernís i pintar-la. “La producció no és pas industrial, sinó que té voluntat de creació, és disseny, art... Per a ells està molt adaptat; ara fan una taula, ara un penjador, després una prestatgeria: és molt variat.” En aquest punt, un element clau és la participació de l'Albert Capella, que aconsegueix convertir materials tan poc adaptats a la fusteria com els palets, les bobines o les portes, en mobles de disseny.

D'altra banda, en Jordi diu: “Si venem a una botiga de roba (com ara Kaotiko), els xicots hi van amb els seus amics i els diuen: «Mira, aquest moble l'he fet jo.» Això els eleva l'autoestima i els motiva.” Amb l'impuls i la marca d'en Jordi, el projecte nasqué com a cooperativa. Després de petits ajustaments, ara hi ha un equip bastant consolidat, com a cooperativa d'iniciativa social; aquesta forma és, com afirmen ells, “molt adient per a aconseguir els objectius que preteníem, en l'àmbit social sobretot, i per implicar els treballadors: tots anem en el mateix vaixell”.

“Una economia sostenible s'aconsegueix tant des d'un punt de vista ambiental com social, per això transformem el materials recuperables en un recurs valuós a través d'un procés creatiu únic que ajuda a normalitzar la vida de les persones amb discapacitat.”

El reconeixement com a empresa social, així mateix, ha estat notable. Van ser seleccionats per a tres programes: el 2011, en la fase inicial, en un programa d'emprenedoria de la Generalitat; l'any següent, en el de la Fundació La Caixa; i el 2015, van entrar en el Momentum Project.

Finances prudents

Entrem en detalls. L'estoc arrencà amb un pla de negoci, fet en col·laboració amb Barcelona Activa, valorat en 97.000 euros. A part dels 17.000 euros propis, van rebre capital d'ajuda a emprenedoria de La Caixa, una part de Nou Xamfrà, un crèdit de l'Empresa Nacional d'Innovació mediat per Barcelona Activa, i l'ajuda de la Generalitat per a nous contractes de cooperativa. L'any 2015, van fer un nou pla, de creixement aquesta vegada, per a cinc anys, valorat en 200.000 euros. I ara tenen el nou soci col·laborador AMPANS, que “ens ha ajudat a

donar estabilitat al negoci”. Van aprofitar la línia oberta de CapitalCoop i han fet un crèdit amb Gicoop: 75.000 euros més. Malgrat totes les dificultats, els deutes pendents estan controlats. En Jordi subratlla: “Pel que fa a les finances, tal com ens diuen, l’empresa està bastant ben estructurada. Per això hem pogut fer aquest salt. Tot i això, som bastant prudents. No hem generat cap aval, sempre hem buscat línies de finançament flexibles, que s’adeqüessin a les necessitats i que no ens hipotequesin el futur.”

Beneficis socials

L’impacte social del projecte, així mateix, és molt important. Segons una avaluació que va fer la consultora Antares per a la Fundació La Caixa, presentada a ESADE, la ràtio assolida per L’estoc és de 5,41:1, o sigui que el resultat és de 5,41 euros de valor social per cada euro invertit. L’avaluació inclou coneixement, nòmines, utilització de recursos i realitat de les persones amb discapacitat, entre altres barems. El taller continua rebent joves per fer-hi pràctiques, de la Fundació Nou Xamfrà i de l’escola Montserrat de Barcelona. El jovent amb discapacitat intel·lectual pot treballar en empreses ordinàries, “però els rebutgen normalment”, afirma en Jordi, i assenyalava que l’atur entre aquest sector és del 75%. I això “és un gran problema, perquè sense feina és més difícil la inclusió, per a tothom, però per a ells més encara”. La cooperativa és federada i mantenen relació i contacte. “Ens cuiden bastant bé”, assegura el president de L’estoc. Però “el dia a dia se’ns menja el temps i els recursos”, lamenta, i això dificulta o impedeix participar activament. Han col·laborat amb el TEB i Abacus, així com amb empreses socials més petites com ara Tarpuna, L’Auró, Delícies del Bergadà, Xisqueta, Social Forest i Espigoladors. Consideren necessaris els vincles amb els emprenedors socials, perquè “al final, ser emprenedor és un projecte de vida: renunciïs a moltes coses per tirar un projecte endavant; però cadascú té la seva guerra muntada, i moltes vegades

Exposició magatzem de L’estoc.

ens trobem sols. Intentar establir una mena de xarxa per a nosaltres estaria bé, però som pocs i amb poc temps”. Parla d’empreses petites que, de vegades, veuen lluny les grans cooperatives amb una sèrie de recursos que els permeten arribar arreu.

A contracorrent

Per diversos motius, consideren que van a contracorrent. Pel fet de començar fabricant mobles amb preus elevats, ja que les despeses fixes també són altes: local al centre, cinc socis en plantilla, peces úniques. “Però és la nostra raó de ser. A nosaltres ens interessa polir palets; el nostre valor afegit és que aquesta fusta es pugui treballar, perquè, si no hi ha treball al darrere d’aquest moble, el nostre treball no té sentit.”

El local al barri va ser una aposta: “Tenia clar que el negoci havia d’estar ubicat al Poblenou, i aquest és un dels encerts de L’estoc.” Perquè és, considera ell, “un lloc molt bo, zona de disseny, barri molt ampli, antiga zona industrial; el nostre client ve expressament”.

La línia de disseny és fonamental, cuidar molt bé els acabats, la marca, “ha sigut un gran encert. I l’altra, molt important, l’equip”, emfatitza en Jordi, destacant el paper de l’Albert Capella, artista i treballador

del ferro i la fusta, que col·laborava des del principi i que a l’octubre del 2014 es va incorporar a la cooperativa.

Les coses han anat prou bé tot i les dificultats i errors, entre els quals en Jordi assenyalava el fet d’haver començat sense cartera de clients. “Van aparèixer oportunitats i vaig pensar que no podia deixar-les passar”, justifica. Tampoc no coneixien el món del cooperativisme. “Vinc de l’empresa privada, però m’atreia; i segur que no la canviarem”, afegeix, “perquè és una manera molt vàlida de fidelitzar un equip, de generar confiança: tots hi posem l’espatlla”. Tot i això, considera que hi va haver “imprudència; però alhora tens un reconeixement: la gent et va animant, i de seguida van anar apareixent clients”. I diu que també es van equivocar amb la primera web; de fet ni la van arribar a publicar. Si més no, segons el Jordi, han après unes quantes lliçons. I afegeix: “De vegades vols anar més ràpid del que pot fer-ho el negoci. Una de les coses que sempre recomano pensar és que cada cosa té el seu temps i que cal tenir paciència. Sé que és fàcil de dir-ho i difícil d’encertar-la. De fet, el concepte de negoci al principi no era com ara, però es que no sabíem amb què ens trobaríem. Hem fet una evolució, que és el que toca.” ■

Marga Padilla i el nou paradigma cultural a la xarxa

Montse Pallarès
@montpallares

Margarita Padilla va néixer l'any 1957 a Barcelona. És programadora amb programari lliure i ha dirigit publicacions tècniques com ara Linux Fàcil i Mundo Linux. A la seva cooperativa, Dabne, també imparteix conferències sobre acció política i sobre les noves tecnologies comunicatives. El seu darrer llibre es titula El kit de la lucha en Internet i l'ha publicat Traficantes de Sueños. Fa pocs dies la vam poder veure a Barcelona amb motiu d'una formació programada per la XES, unes quantes setmanes abans que es produís aquesta entrevista.

A què es dedica la cooperativa Dabne?

Dabne dóna suport a l'economia social i solidària. La cooperativa mira d'orientar la seva feina a entitats de l'economia social perquè ho porta al seu ADN. D'una banda, ofereix suport tecnològic (amb programari lliure i tot el que té a veure amb la web). De l'altra, dóna suport a les idees de negoci. En l'àmbit tecnològic hi ha un ventall ampli de tasques que es duen a terme: pot ser una feina enfocada a la sensibilització, per a transmetre un missatge; feines enfocades a generar economia, com ara una botiga en línia; i, també, l'oferiment d'eines necessàries perquè les entitats tinguin més democràcia interna i mitjançant internet afavoreixen la participació i les referències d'informació. En l'àmbit de la idea de negoci, es dóna suport a les entitats per tal d'afavorir-ne la viabilitat i la sostenibilitat. A més a més, ens agrada moltíssim fer formació. Creiem que la formació és absolutament necessària perquè estem vivint un canvi cultural ineludible: el pas d'una societat més fabril, per dir-ho d'alguna manera, a una societat més en xarxa. Aquest

M.P.

canvi cultural s'ha de comprendre bé. La idea de fons de les formacions que duem a terme és transmetre les característiques d'aquesta nova cultura en xarxa perquè es pugui utilitzar i aprofitar. El nou paradigma cultural introdueix una nova matriu econòmica.

Quan feu formacions, les feu a un grup en concret? Qui us en demana?

La formació que ens agrada fer no té gaire demanda. La formació que es demana, com que tots anem atrafegats, és molt pràctica. Però hi ha un vessant tecnopolític que no és essencialment pràctic, encara que després tingui la seva conseqüència pràctica. Sovint, la formació hauria de ser més pausada. Es diu que s'està traient la filosofia de les escoles, però cal afegir que també s'està traient la filosofia de les tecnologies. I en algun moment hem de reflexionar.

Dabne també té una línia de formació que consisteix en tecnologies explicades només a dones, la qual tampoc no se'ns demana gaire, tot i que nosaltres hi veiem un gran potencial.

Però sovint participeu en jornades i taules rodones...

El que acostuma a passar quan vas a una jornada és que disposes de molt poc temps per a fer allò que voldries fer, allò que creiem que és necessari fer. Sense que això sigui una crítica contra les jornades, normalment disposes de només vint minuts. Amb vint minuts solament pots explicar coses que la gent ja sap i afegir-hi alguna cosa, però no pots canviar idees. I nosaltres estem parlant de canviar idees, perquè les dones no han estat preparades per a les noves tecnologies. Cal un canvi, i el canvi no es pot fer en sessions de vint minuts. D'altra banda, qui més ens demana aquest tipus de

Marga Padilla durant la formació per la XES.

Marga Padilla de Dabne cooperativa.

formació són entitats que sí que veuen el valor de la innovació però que no pertanyen a l'economia social i solidària.

En quin sentit afecta aquest nou paradigma cultural? Si ens referim a l'accés a la xarxa o a internet, no tothom en té.

Al paradigma tothom hi té accés, ja que és un canvi cultural. El canvi cultural arriba i s'estableix per a tothom: encara que siguis pobre i no tinguis connectivitat, la cosa t'afecta, perquè la manera com les persones es comuniquen entre si ha canviat. Tot ha canviat. D'altra banda, passa una cosa curiosa: si t'atures a mirar la mena d'entitats que hi han en l'economia social i solidària, no hi veus entitats que treballin amb les tecnologies. N'hi han ben poques. Això per a nosaltres suposa una gran incògnita. I és una gran mancança. I no pas perquè estiguem a favor de totes les tecnologies d'una manera acrítica, evidentment que no, sinó perquè ens preguntem per què no està sorgint economia solidària en aquest àmbit. Sent un àmbit recent i en el qual la inversió no és gaire elevada, què és el que separa l'economia social de les tecnologies? Per què no hi han cooperatives "de codi"? Caldria obrir una línia d'investigació respecte a això. [Riu]

Creus que ara s'està configurant un nou sector de població (al

nostre país o en d'altres) que no té connectivitat o no té accés a les noves tecnologies o a les eines tecnològiques i s'està creant una nova classe social?

Jo crec que no és tant la qüestió material de no tenir accés a un dispositiu, sinó que hi ha gent que s'està quedant al marge dels canvis culturals, i això sí que és molt greu. Perquè, paradoxalment, qui hauria d'afavorir aquest canvi cultural són entitats que no creuen en la cultura de les xarxes, o que tenen por a aquesta cultura. El que a mi em sembla molt preocupant amb relació a la pobresa i les perifèries és el discurs de les necessitats. Aquest discurs està marcat per un capitalisme que arriba i t'ho expropia tot, tot el que tenies: els béns, la cultura, la família..., et fa venir a l'altra punta del món, et deixa nua i, després de tot això, et diu que tens necessitats, et fixa les necessitats. I, com que ets pobre, la teva necessitat bàsica és aconseguir recursos i feina. D'aquesta manera i seguint aquest discurs de les necessitats implantat pel capitalisme, els habitants de la perifèria no tenen dret a aprendre art, a gaudir de la vida, a la creativitat, a fruit-ne, etcètera.

He llegit alguna entrevista teva en la qual expliques que una de les coses bones que té la xarxa és que la gent comparteix coses amb altra gent que no és com ella, que no pensa com ella. I que la mateixa

"El capitalisme t'ho expropia tot."

web fa que siguem més generosos i que no ens importi tant amb quines persones ens relacionem, si són d'esquerreres o de dretes. En aquest sentit, dius, també, que les diferències entre dretes i esquerreres s'esvaneixen. No sé si t'he interpretat bé.

Sí, m'has interpretat bé. La gent de la meua edat vam conèixer una internet que no és la internet d'ara. La primera cosa que crec que hauríem de tenir present és que la xarxa que ara fem servir és la punta d'un iceberg. Aquesta punta pot caure, ja que està muntada sobre empreses basades en l'especulació. Igual que hi va haver la crisi del "totxo" potser un dia et llevés i Google ha desaparegut. Quan nosaltres pensem en internet, pensem en una internet més nua, més esquelètica (la que hi havia als inicis). I aquesta internet, com que és un espai virtual, té una propietat: a internet ningú no et pot matar. Físicament. I el poder és poder matar. Tu pots ser feixista, però a internet no em pots matar. Què del teu feixisme és aplicable a la xarxa? Si tu surts al carrer i mates la gent, això ja té la seva crítica i penalització. La manera en què un feixisme pot operar a la xarxa és dèbil si la comparem amb la que pot fer servir en un camp d'extermini. Tenint en compte que un espai virtual és diferent de l'espai real, no és adient fer la mateixa crítica que fas al carrer quan la gent s'està matant. En la xarxa em pots insultar, però en el pla simbòlic només em pots fer mal en la mesura que jo em deixo fer mal. Ara bé, si em dones un cop de puny o em degolles, és diferent. A la xarxa hi han moltes més possibilitats que l'atac simbòlic no operi. I, per tant, ens podem centrar més a construir.

Fins i tot durant uns quants anys vam dir que no es podia ser feixista a internet. I no ho deia jo sola. El feixisme és un totalitarisme que no es pot aplicar en una xarxa distribuïda. No pots exercir-lo. Per tant, potser ho ets, feixista, però la virtualitat de l'espai-ambient no

“La comunicació és una nova economia.”

Marga Padilla durant la formació de la XES.

et permet dur a la pràctica aquesta tendència política. En els orígens d'internet, la separació entre l'espai físic i el virtual era més gran. I, aprofitant aquesta separació, vam fer de l'espai virtual un lloc més alliberat que el físic.

El que passa ara (a diferència d'aquesta internet esquelètica dels inicis) és que la vida física i la virtual s'han ajuntat molt. En lloc de separar-se, en lloc de crear multiplicitats, s'estan confonent. Això ha passat. I una altra cosa que ha passat, i que no té a veure amb la xarxa, és que el neoliberalisme, en individualitzar-nos i aïllar-nos, ens ha fet atacables i vulnerables. Una cosa unida a l'altra és el que provoca les situacions (reals) de bullying, d'assetjament, i si aquestes coses que es donen en un pla simbòlic estan operant de la mateixa manera que les que passen en el pla real, això vol dir que hem esdevingut molt, molt, molt, molt vulnerables. S'està incrementant la fragilització provocada per l'aïllament.

Són situacions que actuen en la xarxa, però la xarxa no les activa ni les provoca. Hem de fer una reflexió per veure quines coses estan passant perquè l'element simbòlic operi igual que l'element físic, per veure com hem arribat a posar en el mateix pla els dos àmbits.

L'oportunitat que ens donava la xarxa de separar, d'operar més en la multiplicitat (com sóc a casa, amb els meus fills, potser és diferent de

com em mostro en el meu blog o com em presento al LinkedIn), ha passat. Aquest petit decalatge et donava l'oportunitat de fer una cosa que podia ser alliberadora, i la qüestió sobre la qual ens cal reflexionar és com han quedat enganxats els dos plans.

“Internet és la punta d'un iceberg.”

Quina mena de comunicació han de fer les entitats de l'ESS? Si diferenciem comunicació i màrqueting, en algunes entitats de l'ESS hi ha una deficiència en comunicació.

L'economia social i solidària vol ser democràtica, té criteris d'igualtat salarial, fons de reserva, associar-te i pagar les quotes..., coses que tenen a veure amb els diners. La comunicació seria una altra moneda, que també circula dins d'una altra economia, que és l'economia de l'atenció. L'atenció de les persones destinatàries de la comunicació és limitada. Com que és un recurs limitat, molt escàs, es produeixen dinàmiques competitives per veure qui es guanya l'atenció dels destinataris, i és aquí on entren les campanyes de comunicació. L'ESS es podria plantejar com operar en aquest mercat d'atenció de manera no competitiva. Això està pendent de fer.

Per exemple, abans no hi havia cercadors en web, i t'apuntaves en una targeta les adreces, i a partir d'aquí entraves a la xarxa i hi navegaves. Potser no era un sistema gaire eficient, però era molt menys competitiu que el que hi ha ara, que és mitjançant cercadors. Ara ja no té sentit que et recordis de la web, perquè la busques a Google. I Google, treballant amb això, et ven el posicionament, que és la primera pàgina o la primera posició, i només hi ha una primera posició. Per tant, és un recurs molt escàs i limitat, competitiu. I, ecològicament, poc sostenible. Una possible pràctica cooperativa seria enllaçar amb pàgines de fora el teu web i donar crèdit a d'altres, que no va en la mateixa línia del SEO i del posicionament (que no dic que no s'hagi de fer). Cal que l'atenció sigui respectuosa amb les persones destinatàries, que sigui ambientalment sostenible, que no sigui competitiva i que sigui solidària, i aquestes pràctiques estan una mica per fer. El que és ben clar és que la comunicació és una nova economia, és la moneda d'una nova economia. ■

De la cooperació a la fraternitat

Daniel Jover
Patró de la Fundació Roca Galès

“La fraternitat ens obliga a entrar en la complexitat de la nostra condició humana”
Edgar Morin

Orígens

Els meus besavis van dur amb ells, del petit poble d'Ornassons, prop de Carcassona i Narbona, l'admiració per la divisa republicana “liberté, égalité, fraternité”. Aquesta divisa estava gravada en el frontispici de l'ajuntament de la vila i també a l'escola en què van estudiar la meua àvia i la seva germana a principis dels anys 1900.

A la fi del segle XIX i inicis del XX, el terme “solidaritat” guanyava terreny en els debats i substituïa el de “fraternitat” en el pensament polític i filosòfic.

Un congrés socialista que va tenir lloc a França l'any 1879 va proposar, fins i tot, de substituir un concepte per l'altre: “solidaritat” en comptes de “fraternitat”. Charles Gide, economista republicà, va al·legar a favor d'aquesta proposta que “la fraternitat és una paraula sonora, però la solidaritat és un fet, secundat per la ciència i pel positivisme...”.

Quan es pronuncia la paraula “llibertat”, se sap què vol dir. També “igualtat” té un significat clar. Però fraternitat és un terme vague, indefinit. I així, fins avui.

El gran problema amb el qual ens trobem és com fer que la fraternitat no sigui un desig idealista, sinó una proposta real entre la humanitat i sigui factible traduir-la en institucions i lleis per tal de poder aplicar-la a la vida quotidiana de la ciutadania amb un impacte real, definitiu.

La realitat, però, és que tot sovint tenim dificultats per a pensar globalment l'essència i el significat de la fraternitat.

Però, som solament, per ventura, davant d'un problema d'ordre moral, d'un ideal pur que es resisteix

Pallassos sense fronteres a l'illa de Lesbos, l'abril de 2016.

a prendre forma concretant-se en normes i garanties?

Fraternitat versus solidaritat

Després de la Revolució Francesa (de l'any 1789) i de les revolucions del 1848 que van encendre gairebé tot Europa, es va despertar l'interès polític i filosòfic per la fraternitat. Étienne Cabet (1788-1856), el socialista utòpic que va inspirar la (cooperativa) Nova Icària del Poble nou de Barcelona, el 14 de març del 1841 va escriure al diari *Le Populaire* les paraules següents: “Si ens demanen «quina és la vostra ciència», nosaltres respondrem «la fraternitat!» «Quin és el vostre principi?»

“El gran problema amb el qual ens trobem és com fer que la fraternitat no sigui un desig idealista, sinó una proposta real entre la humanitat i sigui factible traduir-la en institucions i lleis.”

«¡La fraternitat!» «Quina és la vostra doctrina?» «La fraternitat!» «Quina és la vostra teoria?» «La fraternitat!» «Quin és el vostre sistema?» «La fraternitat!»

Durant la mateixa època i per una altra banda, Narcís Monturiol va promocionar el setmanari anomenat *La Fraternitat*.

Léon Bourgeois, en el seu llibre *Solidarité* (1896), escriu que la fraternitat no és més que “un suplement d'ànima de la República”.

De manera especial a França, hi ha un pensament hegemònic que posa en relleu la importància de l'esperit científic i del positivisme. Així, podríem dir que la solidaritat és un fet, basat en lleis i normes que la garanteixen, mentre que la fraternitat és un sentiment i un deure. El terme “solidaritat” prové del llatí *solidus*. I té el sentit que en un cos sòlid les diferents parts són solidàries entre si, de tal manera que no es pot actuar sobre una sense que l'acció repercuteixi sobre les altres. Des d'aquest punt de vista, podem dir que la solidaritat no és pas una emoció ni una virtut, sinó el factor clau que es necessita per a la cohesió interna, per a la dependència recíproca. I el seu objectiu és la interdependència entre tots els membres d'un cos que acobla i cohesiona les parts.

Cap al 1848, a Europa es va viure un període de revolucions que va estimular moviments de democràcia sentimental. El caràcter científic del concepte “solidaritat” relega la fraternitat a l'esfera de les creences i les emocions. Solament després de la Revolució del 1848 es va incloure la paraula “fraternitat” en la divisa. La idea de solidaritat connecta amb la biologia i amb l'esperit científic i el positivisme. És el temps de la ideologia “solidarista”, que promou lleis i drets. La solidaritat té més aparença de ciència. Mentre que la fraternitat sembla idealista, metafísica, incerta i il·lusòria.

La fraternitat, per damunt de tot

Des d'aquesta perspectiva de la fraternitat, la societat té la gran exigència ètica d'incidir en les causes de les desigualtats per impedir les injustícies posant en qüestió el marc polític, econòmic, liberal capitalista i productivista dominant que les produeix.

La solidaritat, en canvi, no es troba en aquesta lògica que té la fraternitat. Sí que pot actuar per redistribuir, però no pot alterar les causes estructurals de les desigualtats. Les persones que són crítiques amb la fraternitat com a divisa l'associen

Rescat a l'illa de Lesbos.

a la religió cristiana, amb arrels en les teories filosòfiques gregues i judeocristianes. I llavors intenten relegar-la a l'àmbit privat. Però és bàsic afirmar que el projecte de la fraternitat és incompatible amb l'exclusió social i amb la legitimació de les desigualtats.

I la fraternitat torna a l'actualitat quan el vincle social sembla minat per les seves pròpies insuficiències, negligències i contradiccions i augmenta el risc de naufragi col·lectiu... És una altra perspectiva de les relacions socials, ja que el vincle social es fonamenta en els llaços humans que es basen en les emocions i els afectes: benvolença i atenció als altres. Una exigència ètica, un imperatiu moral.

El vincle social és originari, ens precedeix i ens constitueix en una humanitat comuna com a gènere - família humana...

Solament la reconstrucció de les relacions socials basades en els vincles humans servirà per a avançar en substantivitat democràtica: necessitem mutació i refundació antropològica i ètica de l'ésser humà. I, per a escometre aquesta empresa, cal una educació crítica i transformadora de les consciències i dels valors culturals dominants.

L'humus de la fraternitat: humanitat, humilitat i humor (que és amor amb hac)

La fraternitat correspon a una experiència primigènia i original més fundacional que la llibertat i la igualtat. Necessitem una reflexió sobre la fraternitat que inclogui la corresponent aproximació antropològica i ètica, política i moral, com la millor manera de fertilitzar el nostre humus humà.

La igualtat sense l'esperit de fraternitat degenera en una altra forma d'opressió. Per les lliçons de la història, coneixem bé la temptació totalitària d'imposar per la força la igualtat sobre la base de doctrines fonamentalistes i antidemocràtiques...

També la llibertat sense l'esperit de fraternitat ni el sentit de respecte indueix a l'individualisme i s'acomoda en la indiferència davant de la sort de l'altre. Causa i canal de violència... Es constata que la llibertat i la igualtat apareixen com a drets i que, en canvi, la fraternitat és un deure, una exigència ètica.

Tant l'excés d'individualisme com el d'estatisme creen i cronifiquen la dependència sobre la base de la indiferència i la passivitat.

La fraternitat és la nostra essència fundacional i, per tant, té la primacia per a generar la consciència sobre la nostra condició. Designa tot membre de l'espècie i de la família humana, que és una i única.

Ens podem sentir realment germans de tots els éssers humans que

Idomeni, març 2016.

“La fraternitat s’oposa a la deriva individualista i utilitarista que amenaça la nostra societat i que provoca nihilisme, i dins la qual la pretesa tolerància a l’autonomia —laissez faire, laissez passer— es pot convertir en indiferència i desinterès davant de l’altre.”

“La llibertat sense l’esperit de fraternitat ni el sentit de respecte indueix a l’individualisme i s’acomoda en la indiferència davant de la sort de l’altre.”

habiten el petit planeta Terra perquè hem après que hi ha una única espècie humana.

La fraternitat és la prova del vincle humà mentre m’obre la presència de l’alteritat. Mentre que la llibertat i la igualtat em remetent a mi mateix, a processos d’identitat i identificació, la fraternitat em parla de l’altre, del risc i la promesa de l’altre, de l’angoixa i la inquietud que representa sempre l’alteritat. Davant d’una situació de crisi i de drama humanitari com la que vivim en l’actualitat, la fraternitat posseeix una dimensió col·lectiva. Equilibra l’autonomia i la solidaritat, eleva la democràcia al més alt nivell. Suposa una ètica que dona raons per a viure i per a estar agraït a la vida. Expressa un cert tipus de relació i d’estil convivencial.

La fraternitat s’oposa a la deriva individualista i utilitarista que amenaça la nostra societat i que provoca nihilisme, i dins la qual la pretesa tolerància a l’autonomia —laissez faire, laissez passer— es pot convertir en indiferència i desinterès davant de l’altre.

Enfront d’aquestes desigualtats, hem d’assumir que el futur de la societat democràtica depèn de la vo-

luntat i de la capacitat de decisió de tots els ciutadans considerats com a iguals... Si es perden el sentit de la solidaritat i el de la responsabilitat, la comunitat i la ciutat es dilueixen. La cooperació, basada en l’auto-gestió, concep “el poder” com la capacitat de cooperar potenciadora de creació. “El poder” de fer, no pas de dominar autoritàriament els altres sobre la base del control i la submissió.

El poder creatiu està vinculat a l’energia solidària de l’amor, que és inesgotable, i no pas al poder del domini o del control. Aquesta energia fonamental procedeix de la qualitat de l’amor que és fraternal, i no pas de la por ni de la idolatria. La seva manifestació més evident és l’alegria que comparteixen els qui se senten impulsats per aquesta font originària i original de vida i coratge.

L’art d’estimar no s’expressa pas per la possessió, sinó pel ple respecte i pel reconeixement de l’altre, de la seva singularitat i misteri.

El millor lloc on construir el futur és el present. Un present ple de possibilitats i d’espais d’esperança en què configurem tot de zones interconnectades, que són les “auto-

pies”: unes realitats en construcció en les quals és possible assaborir ja els valors, des de la cooperació i la fraternitat. ■

Presentació de la campanya “Eduquem en una economia crítica i plural”

Plataforma per una Educació en Economia Crítica
@PlatEduEC

La Plataforma per una Educació en Economia Crítica —integrada per entitats que van des dels sindicats de professors majoritaris o el d'estudiants SEPC fins a organitzacions com ara la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), Taifa, Fets, Observatori DESC, Fiare, o la Xarxa d'Economia Solidària (XES)— va presentar, el passat 19 d'abril, la campanya “Eduquem en una economia crítica i plural”, dirigida a denunciar el Programa “Educació financera a les escoles de Catalunya” (EFEC) del Departament d'Ensenyament.

L'argument de partida de la campanya és que cal no confondre l'educació econòmica amb l'educació financera, i que una educació econòmica crítica ha d'estar vinculada a una educació política i social, és a dir, a una bona educació que inclogui els ensenyaments integrats necessaris per a entendre la societat en què vivim i impartida pel personal docent.

Us presentem un extracte de la intervenció de Miren Etxezarreta, catedràtica emèrita en economia aplicada de la UAB, durant la roda de premsa de presentació de la campanya.

Estem preocupats perquè veiem que de vegades l'educació transcorre per lleres que no són educatives, sinó que són deformació i manipulació. Com a cas important, parlarem de l'anomenada “Educació financera”, que es va iniciar a l'Estat espanyol sota el guiatge del ministre Gabilondo (PSOE), que va signar un conveni de partenariat publico-privat amb el Banc d'Espanya i la Comisión Nacional del Mercado de Valores, que va iniciar el programa el 2008. El 2010-2011, es va engegar un programa pilot en trenta-dos centres educatius pertanyents a catorze comunitats autònomes. El curs passat, ja eren 452 els centres

Presentació de la campanya davant el Departament d'Ensenyament, el passat mes d'abril.

participants, i els alumnes, 43.000. A Catalunya, el 2013 es va fer un conveni entre el Departament d'Ensenyament i diverses institucions financeres de Catalunya (EFEC). Un 25% dels centres de Catalunya ja han fet aquests cursos i hi ha la intenció d'estendre'ls a la resta dels centres.

Com és possible estar en contra d'una cosa que es diu “educació financera”?

Perquè no és pas educació. És deformació i manipulació i, cosa que ho agreuja, realitzada en les ments dels infants. Significa introduir elements que faran d'aquests uns éssers adoctrinats en certes variables financeres. El Pla d'educació 2013-2017 té frases com ara

aquestes: “conscienciar sobre la importància de l'estalvi per a la jubilació” (per a alumnes de primària i secundària) o “fomentar la cultura asseguradora en la mesura que suposa una protecció contra el risc que assumeixen els individus”, “perquè complementin les pensions públiques”, etcètera.

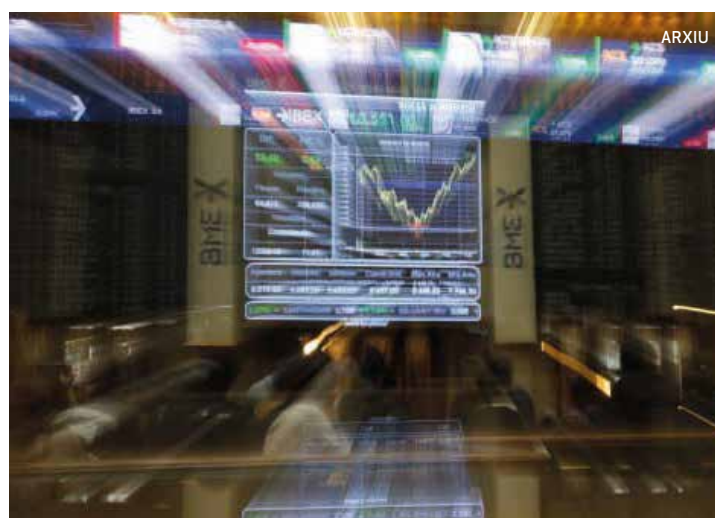
Percebem aquest biaix d'adoctrinament en aquest Pla pels motius següents:

1. El financen els bancs

Per què hi tenen aquest interès? Per què no financen altres aspectes de l'educació? Per què, en lloc de finançar això, no donen diners per a eliminar les retallades en educació? A més, ells posen uns quants diners, però utilitzen recursos públics — infraestructura escolar—

Sessió d'educació financera.

Sessió de l'IBEX 35.

per transmetre gratuïtament el seu missatge (m'hi jugaria alguna cosa que, a més, desgraven per aquesta activitat). I, més encara, pretenen un rentat de cara: "[...] pot convertir-se en un procediment perquè les entitats que s'hi impliquin recuperin prestigi, confiança, reputació, i sigui un instrument eficaç de responsabilitat social corporativa" (Informe EFEC del 2014).

2. És un ensenyament parcial i esbiaixat

No s'ha consultat el contingut del text amb els agents educatius (mestres, altres docents, centres educatius) i introdueix elements no formats i aliens als plans docents de la comunitat ensenyant. Cada vegada hi ha més intromissió: els professors de religió els nomena l'Església; els de finances, els bancs... Per ser mestre cal tenir una carrera concreta i fer oposicions, i

amb aquest procediment s'introdueixen en l'ensenyament persones que no han tingut mai res a veure amb la professió ni han passat pels filtres de formació necessaris. Com es poden deixar els infants en aquestes mans?

3. S'utilitza el voluntariat

Una cartera de més de cinc-cents voluntaris. En el millor dels casos, de bona voluntat; en d'altres, per entretenir persones que es van jubilar anticipadament. Eren capaçes d'exercir una funció o no? Això és fer sensacionalisme i eliminar personal autènticament docent. Si més no, són persones que van vendre preferents i hipoteques amb clàusules sòl.

4. Enganyen els pares dels infants

Com que se'ls fa creure que se'ls ensenyen coses útils, els pares accepten aquests ensenyaments sense adonar-se de la deformació que suposen.

“L'educació econòmica crítica ha d'estar vinculada a una educació política i social, ha d'ajudar a entendre que les decisions econòmiques i polítiques estan sempre relacionades.”

Conclusions

El programa d'educació financera a les escoles és un escàndol, ja que disciplina i manipula les ments joves. Els països més avançats en educació, com ara Finlàndia, Suècia, Noruega i Dinamarca, no s'han sumat a aquesta iniciativa de l'OCDE.

Els membres de la Plataforma per una Educació en Economia Crítica estem en contra d'introduir elements d'aquesta mena a les nostres escoles.

Jurjo Torres, catedràtic de Didàctica a la Universitat de la Corunya, afirma:

“No confonguem educació econòmica amb educació financera. Es tracta d'ocultar que en realitat el que es pretén és redissenyar un nou Estat que generi condicions que permetin als mercats obrir noves vies de negoci en sanitat o educació. L'educació econòmica crítica ha d'estar vinculada a una educació política i social, ha d'ajudar a entendre que les decisions econòmiques i polítiques estan sempre relacionades.”

Estem a favor d'una educació en economia completa, crítica i plural. I, encara més: estem a favor d'una bona educació per als nostres fills que inclogui els ensenyaments necessaris per a entendre la societat en què viuen. Integrada en el conjunt dels coneixements i impartida pel personal docent (i això potser inclourà que algun dia estaran en contra d'aquests mecanismes financers). ■

Manifest de la campanya “Eduquem en una economia crítica i plural”

Fora l'EFEC dels centres educatius

Plataforma per una Educació en Economia Crítica
@PlatEduEC

L'any 2013, el Departament d'Ensenyament va signar un conveni de col·laboració per a posar en funcionament un partenariat publico-privat (Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Financers i BBVA, CaixaBank, Banc Sabadell, Santander i Caixa d'Enginyers, amb el suport del Col·legi d'Economistes de Catalunya i l'European Financial Planning Association) i fer arribar, de manera gratuïta, l'educació financera a tots els centres educatius. Aquest conveni es diu “Educació financera a les escoles de Catalunya” (EFEC) i té una borsa de voluntaris, treballadors de bancs i caixes, jubilats entre d'altres, que ofereixen un curs sobre la gestió dels pressupostos personals, la planificació financera i l'estalvi a llarg termini i la manera com endeutar-se amb seny amb productes de crèdit. Aquest programa, que ha tingut molta difusió per part dels mitjans de comunicació i del Departament d'Ensenyament, és presentat com una oportunitat perquè els alumnes coneguin els termes més comuns sobre finances i consum “intelligent”. Enguany, un 25% dels centres escolars de Catalunya ja han impartit aquests cursos, i la intenció és fer-los extensius a la resta de centres perquè quedin consolidats en el currículum i en la pràctica educativa.

Però, lluny de la propaganda i la retòrica amb què s'ofereixen aquests tallers, les persones que els imparteixen presenten el consum i l'endeutament com una pauta de comportament desitjable, i el sis-

tema capitalista, com l'únic model econòmic possible, tot deixant de banda la pluralitat i el pensament crític imprescindible en tot procés educatiu i de desenvolupament personal.

El fet que el Departament d'Ensenyament promogui la presència d'aquestes entitats financeres a les aules (algunes de les quals han estat rescatades amb diners públics) legitima el seu relat sobre les causes de la crisi, les allibera de tota responsabilitat i culpabilitza les famílies d'haver portat a terme un sobreendeutament irresponsable.

Les entitats, plataformes, associacions i sindicats sotasignats considerem que l'educació sostinguda amb fons públics no es pot alinear amb el discurs de les entitats financeres que han estat uns dels elements responsables de la crisi.

Per aquest motiu, fem una crida als centres educatius de Catalunya perquè no sol·licitin aquesta formació impartida per la banca. I reclamem al

Departament d'Ensenyament que finalitzi el conveni signat amb l'Institut d'Estudis Financers i aposti per una altra mena d'educació financera i per uns aprenentatges més socials. Creiem que les perspectives de l'economia crítica, la solidària, la feminista i l'ecològica haurien de ser integrades en el currículum oficial i impartides pel professorat del Departament d'Ensenyament.

Per tot això, també ens hem constituït com a Plataforma per una Educació en Economia Crítica (PLEEC) i hem decidit impulsar la campanya conjunta “Eduquem en una economia crítica i plural” per denunciar i fer conèixer la realitat d'aquest conveni, amb l'objectiu final de fer fora els bancs dels centres educatius.

Des d'avui ens posem a caminar i no ens aturarem fins a aconseguir-ho: isí, que es pot! Podeu signar el manifest a: www.educaciocritica.cat. Seguiment de la campanya #aturemEFEC. ■

Primer premi del Concurs Internacional d'Humor Gràfic sobre drets laborals

Aquesta obra, titulada “Treballadors”, és de l'autor **Ehsan Ganji** (Iran, 1979). Nascut al sud de les terres perses, és dibuixant de premsa, periodista i dissenyador web. A part de participar en diferents festivals, concursos i mostres internacionals, ha treballat en diferents revistes i diaris. Accèssit del Premi d'Humor Gràfic 2015 sobre repressió sindical.

Agraïments a CGT Catalunya i l'Associació L'Oliva. www.concurshumorgraficdretslaborals.wordpress.com

De passions i interessos

Josep Busquets
@rocaguinarda_

És ben coneguda, per la seva aportació tan significativa, l'obra de Max Weber *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme*. Però cal dir que Albert Hirschman, amb *Las pasiones y los intereses*, en ajuda a entendre més encara una època, llarga i crucial, en la qual els pensadors es van veure negres per a superar l'època anterior, respecte a la qüestió de les relacions socials i de poder. Una època que arrenca del Renaixement per anar obrint-se al món, a les llums de la racionalitat i als avenços científics. No és fàcil entendre cap dels temps passats: cal fer un esforç ben seriós per aconseguir-ho; doncs bé, aquest llibre ens hi ajuda molt. L'autor situa dins el món dels pensadors d'aleshores com es vivien, no tant les relacions de poder, sinó sobretot les motivacions d'aquestes relacions i, paral·lelament, com s'anava configurant l'avenç imparable del que més endavant seria el capitalisme.

El text ens va situant: el descobriment de territoris (Amèrica, etc.), l'inici d'un desplegament comercial, l'obertura a la ciència i les seves possibilitats, l'acumulació de capital, etcètera. No entra en la industrialització i el que suposà; aquesta vindria després. El llibre ens parla de tota la intel·lectualitat que anà emmotllant un pensament crític amb la intenció de superar unes condicions socials de sotmetiment i poder estar en sintonia amb aquells grans canvis. En aquest context, les passions hi destaquen com un gran escull. Reduïts a vassalls, amb la voluntat de mantenir com a tals la majoria de la població, no era gens senzill. Amb *El príncep*, Maquiavel ja ens avança conceptes, descri-

vint-nos l'estratègia del poder per a mantenir-se. Hirschman assegura que Maquiavel va ser un precursor d'una gran lucidesa.

Es parla d'un període de la història en què els grans pensadors expliquen com veuen i desitgen un món en canvi, la societat i les relacions de poder. La reducció de les persones a vassalls, l'obediència servil, és una realitat que cal preservar per a evitar un hipotètic descontrol. Les passions, els vicis o la desídia constitueixen un llast que impedeix avançar davant les noves realitats. Tot plegat fa que es vagi pensant en canvis, si no des de baix, sí almenys d'hàbits i actituds induïts des dalt. La clau està a domar les passions, els desitjos perversos i els vicis. La religió fa un paper de contenció, però no pas el mateix que havia fet en l'època que es vol deixar enre. En aquest món de pensadors intervenen Bacon, Hume, Spinoza, Mandeville, Montesquieu i Hobbes; i no hi pot faltar Adam Smith, entre d'altres. Tots ells, amb aportacions moltes vegades divergents, entrellacen i van condensant, amb més o menys intensitat, un estadi nou: una nova motivació, com diu l'autor. Introdueixen el concepte de l'"interès" personal per poder repercutir en l'interès general. Un concepte poc o gens desenvolupat abans.

Amb tot, l'autor presenta un seguit d'arguments polítics a favor del capitalisme, previs al seu triomf. L'interès privat i els interessos en són el centre neuràlgic. Amartya Sen, premi Nobel d'Economia, assegura que Hirschman és un dels pensadors més influents i més provocadors del segle XX. ¿Per quin motiu?

Doncs perquè reconstrueix el clima intel·lectual dels segles XVII i XVIII per il·luminar la complexa transformació ideològica de la qual emergí el triomfant capitalisme.

M'atreveixo a afirmar que per als qui pretenen superar l'actual sistema econòmic i pensen en un postcapitalisme, aquest llibre és una lectura obligada. Per als qui tenen inquietuds socials i culturals, molt recomanable. I per als qui simplement volen conèixer detalls importants de la història, igualment molt recomanable. ■

HIRSCHMAN, ALBERT.

Las pasiones y los intereses.
Editorial Capitan Swing
ISBN: 978-84-942213-0-9
240 pàgines
14 x 22 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural.

www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

Agafa aire: hem fet cinc anys

Cos, cooperativa de salut
@COS_Cooperativa

Aquest mes de maig, fem cinc anys. Cinc anys d'aquest projecte que ha estat possible gràcies, sobretot, al suport incondicional que hem rebut de totes les persones que ens han fet costat, que han cregut en el nostre somni, que de manera incondicional han pensat, elles també, que és possible fer un canvi en el model de salut: més enllà del lucre econòmic, més enllà del benefici personal.

Cos va ser creat per un grup de professionals amb una il·lusió comuna: el desig de canviar el model de salut. Moguts per aquest somni compartit, van crear aquesta cooperativa que, per a ells, era alguna cosa més que un simple lloc de treball. Era una aposta de futur, una interpel·lació directa al model establert i una proposta de canvi, de bracet d'una altra economia: més justa, més solidària, més cooperativa. Però aquesta aposta també anava unida a un període d'incertesa, de precarietat salarial, a un període carregat d'esforços que potser no es veurien recompensats, reconeguts, anomenats.

Aquests socis fundadors van compartir dos mesos de treball intens, de pols i pintura, enderrocant parets per aixecar l'espai que havia d'acollir el seu projecte. Durant aquests mesos de feina braç a braç, es van conèixer, van fer família. Van formar equip.

El model que concebien era revolucionari. Malgrat totes les precarietats que portava associades, era un model que il·lusionava, que engrescava, que generava confiances i complicitats. Així, des dels inicis, un grup de socis usuaris va donar suport incondicional al projecte, oferint tota la seva confiança a aquell model naixent. I també ho feren els professionals col·laboradors, que decidiren treballar en aquest projecte i no en un altre.

Amb el pas del temps, molts usuaris han anat associant-se a la nostra cooperativa. I també ho han fet els professionals. Així, cada vegada que un professional col·laborador demana formar part activa de la cooperativa i associar-se, és una gran festa, que se celebra com un naixement, i això demostra que, malgrat les dificultats, es tracta d'un projecte que genera confiança i il·lusió.

Sense aquests tres puntals fonamentals: socis, col·laboradors i socis usuaris, avui Cos no seria el mateix. Els uns tenen cura de la salut dels altres, i aquests altres ofereixen als primers tot el seu suport i confiança. I, plegats, comparteixen els èxits i es feliciten per la feina feta, per l'acollida, pel camí que han fet conjuntament.

El nostre model de salut aposta per una clínica que begui de les aportacions que es fan des de les diferents medicines, des de la convencional fins a les complementàries, apostant per una medicina integrativa, que tingui en compte tots els aspectes de la salut (físic, emocional, relacional, mental) i que es nodreixi de les aportacions de totes les mirades.

El nostre model econòmic es basa en alguna cosa més que el lucre. Apostem per un model més democràtic, més participatiu, més just, menys competitiu i més cooperatiu, més respectuós amb les persones i amb el medi, més plural. Estem implicats en aquest projecte perquè volem créixer conjuntament, cuidant-nos, escoltant-nos, donant-nos temps...

El nostre model organitzatiu va més enllà de les jerarquies i aposta per l'horitzontalitat. Apostem per una presa de decisions conjunta, amb un paper clau de tots els socis usuaris, que a través de diferents vies poden participar de manera

activa en l'esdevenir de la cooperativa. L'assemblea de treballadors és un espai fonamental dins de la nostra cooperativa: un espai de presa de decisions, sí, però també un espai de cura i d'escolta, un espai per deixar-hi anar les emocions i les tensions, per elaborar-les i per convertir-les en un nou pas cap endavant.

Aquesta cooperativa s'ha fet a cop d'esforç, de perseverança, de treball en equip, de dolor, de tensió, d'emoció, d'alegria continguda i, finalment, d'alegria compartida. Agafa aire, tanca els ulls, demana un desig,... ¡bufa! ¡Per molts anys! ¡Hem fet cinc anys! ■

5 ANYS
CREIXENT
AMB VOSALTRES

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

La carn més bona, és poca

Carles Xiberta i Codina
Eскурacassoles.cat*

Quan parlem d'aliments de temporada, tots coneixem més o menys les fruites o les verdures que toquen a cada època de l'any. No en sabem tant, però, dels peixos, i encara menys de les carns.

D'entrada, si volem fer un consum responsable de carn, hem d'aplicar aquella màxima de "menys i millor". I no ho diem pas pensant en la salut, ja que nosaltres no som nutricionistes, sinó sobretot perquè som conscients que la reducció del consum de carn és la mesura més eficient per a reduir l'impacte que té la nostra dieta sobre el territori. És a dir que, com menys carn consumim, menys recursos cal que invertim per a produir-la. Es calcula, per exemple, que per a produir 1 quilo de vedella calen 15.500 litres d'aigua, s'utilitzen 16 metres quadrats de terra, es generen 7,9 quilos de CO₂ i es gasten 16 quilos de pinso. Si escollim productes de proximitat i de cria responsable, evitem afavorir els circuits de les grans empreses agroalimentàries, uns circuits que sovint provoquen problemes de desforestació en països en vies de desenvolupament o afavoreixen que les terres de cultiu es dediquin a la producció de pinsos en lloc d'aliments per a consum humà. I també estalviem energia a l'hora de processar i conservar la carn, reduïm el consum de combustible en el transport i generem menys envasos i menys residus.

La bona notícia, a més, és que, si mengem menys carn, llavors ens podem permetre consumir-ne de més bona. I és que, quan aquesta és fresca i de proximitat, establim unes relacions de confiança amb els productors i venedors que, a la curta i a la llarga, ens beneficien. Amb el mateix pressupost podem adquirir productes de més qualitat i optar pels que garanteixen el benestar animal, que són de producció integrada o ecològica.

Com que de cap manera us volem fer passar les ganes de menjar carn, us convidem a explorar quins són els productors del vostre entorn i les propietats de les races autòctones del nostre territori. I, perquè pugueu tastar-les, us proposem receptes amb carns de les que ara estan de temporada, que són la vedella, el conill, el poltre, el xai i l'aviram. Comencem per la clàssica vedella.

Us proposem de fer uns filets de vedella Ribot per a dues persones. Aplaneu dos filets de vedella amb uns quants cops i macereu-los dues hores amb sal, pebre, mig got de vi blanc sec, llorer, farigola, julivert, cerfull i tres cullerades d'oli d'oliva. Un cop macerats, unteu els filets amb mantega i feu-los a la planxa uns deu minuts a foc viu i tombant-los sovint. Escalduu dos tomàquets, peleu-los, talleu-los en quatre trossos, amaniu-los amb sal i pebre i fregiu-los en una paella amb oli. Serviu els filets acabats de fer sobre els talls de tomàquet, tot ben calent.

Si sou més de xai, podeu fer xai fumant amb romaní. Poseu unes quantes branques de romaní fresc a la planxa amb el foc al mínim i tireu-hi mig got d'aigua per generar vapor. Salpebreu quatre talls de xai per comensal i aneu-los col·locant damunt del romaní tot procurant que no toquin directament la planxa. Tapeu el xai i deixeu que es fumi durant uns quants minuts; quan hagi canviat una mica de color, gireu-lo. Reserveu la carn, retireu el romaní, escalfeu bé la planxa i coeu el xai normalment. Serviu-lo amanit amb un raig d'oli cru. ■

Origen de les receptes:

- Filets de vedella Ribot: adaptada de ca.wikibooks.org/wiki/Llibre_de_cuina.
- Xai fumant amb romaní: adaptada de lacuinadesempre.cat.

CRITERIS PER UN CONSUM RESPONSABLE DE CARN

PER NO FICAR LA POTA

1 kg de vedella 15.500 l d'aigua 16 m ² de terres 7,9 kg de CO ₂ 6 kg de pinso	1 kg de pollastre 3.900 l d'aigua 4,6 m ² de terres 6,4 kg de CO ₂ 1,8 kg de pinso
1 kg de blat 1.300 l d'aigua 0,8 m ² de terres 1,5 kg de CO ₂	1 l de llet 1.000 l d'aigua 10,6 m ² de terres 9,8 kg de CO ₂

- 1 MENYS ÉS MILLOR**
- 2 FRESCA I DE TEMPORADA**
- 3 DE PROXIMITAT I DE RACES LOCALS**
- 4 DE CRIA RESPONSABLE**

ESCUULL LA CARN BONA PER A TU I PER AL TERRITORI

escuracassoles.cat

Donació de llibres

1. BALAGUER, I. BOIX, A. ÒDENA, P. *Com equipar una guarderia infantil*. Barcelona: Ed. Nova Terra. 1974.
2. BONAL, Raimon; COSTA, Joan. *Sòl urbà i classes socials: materials per una política municipal*. Barcelona: Ed. Blume.
3. GARCÍA SOLANES, José. *Real Exchange Rate Appreciation in Central and Eastern European Countries*. Bilbao: Fundación BBVA. 2008.
4. IRURETAGOYENA, María Teresa. *Contabilidad de Costes*. Madrid: Piràmide. 1987.
5. *El Codi tècnic de l'edificació. Una visió pluridisciplinària*. Barcelona: Diputació de Barcelona. 2008.
6. *El sector energètic de l'Euram*. València: Tres i Quatre. 2003.
7. *El sistema financer a Catalunya*. Barcelona: CTESC. 2006.
8. *Els programes de recerca i desenvolupament de la Comunitat Econòmica Europea. 1990-1994*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. 1990.
9. ELLIOT, James R. *La vida en el hospital*. Londres: King Edward's Hospital Fund. 1975.
10. *La comarca de Uceda*. Madrid: Ministerio de Defensa. 1998.
11. *La participación de los trabajadores en la empresa*. Madrid: Marcial Pons. Gezki. 2003.
12. QUESADA SÁNCHEZ, Francisco Javier. *Planes y fondos de pensiones: estudio contable y financiero*. Madrid: Inst. de Contabilidad y Auditoría de Cuentas. 1989.
13. *Rapport sur les activités du Conseil de l'Europe*. Conseil de l'Europe. 1978.
14. *Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa*. Núm. 19. València: CIRIEC España. 2008.
15. *Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa*. Núm. 20. València: CIRIEC España. 2009.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

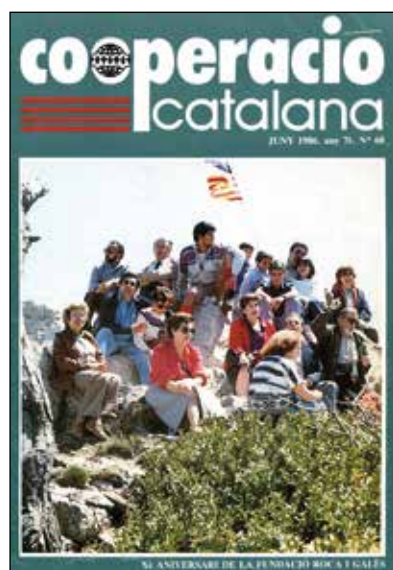
BIBLIOTECA DE LA Fundació ROCA GALÈS

Horari:
de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
Telèfon: 93 215 48 70
Fax: 93 487 32 83
a.e.: biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

COOPERACIÓ CATALANA

Núm. 68. Juny 1986. Barcelona

Aquest número es va publicar just, ara fa trenta anys. També, aquell mateix any, 1986, la Fundació Roca i Galès celebrava 10 anys de la seva creació. La portada, ens mostra una fotografia d'un dels actes que formaven part de la celebració del xé. aniversari. Una de les activitats portades a terme per festejar-ho, va ser la de fer onejar la senyera i la bandera de la cooperació a diversos pics de Catalunya, sota el lema: *La cooperació als cims de Catalunya*. En aquest cas de la imatge és d'alt el Mont-Caro amb diversos patrons, familiars i representats de la FRG. Si donem una ullada al contingut de la revista, ens adonem de la seva evolució fins l'actual. Per fer-nos-en una idea resumim el sumari. S'inicia, amb una entrevista a Alexandre Chechi i Lang, en aquells moments Director General de Promoció i Desenvolupament Agrari del departament d'Agricultura i Pesca de la Generalitat de Catalunya, segueixen a la secció dedicada a les federacions on inclouen dos articles: *Constitució de la Confederació estatal de Cooperatives de Treball*, i *Els Pirineus ja no són frontera*. A *Vida Cooperativa* dediquen una pàgina a parlar-nos de l'aniversari de l'entitat i oferint-nos-en una breu història. A *Formació Cooperativa* hi ha un resum del èxit del Pla de Formació Cooperativa, la convocatòria per la UCE, la convocatòria dels dos premis i un article sobre la tasca de formació cooperativa. Les pàgines següents: un article de medi ambient, les activitats, amb una crònica de la festa d'inauguració de la cooperativa de consum *Panificadora de l'Espluga de Francolí*. El missatge de l'ACI en la 64ena. Diada mundial de la Cooperació. L'article titulat: *Les cooperatives al Priorat, realitat, crisi i esperança*. Tanquen la publicació, el recull d'un diari i la col·laboració. ■

AGROACTIVITAT

Núm. 82. Abril 2016. Barcelona

www.agroactivitat.cat

agroactivitat@fcac.coop

Publicació escrita en llengua catalana i és el mitjà de difusió de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya. Destaquem del sumari, les seccions i escrits següents: A *En portada* parlen de les agrobotigues, que segons ens diuen, varen néixer com una aposta de les cooperatives agràries per fomentar la venda directa del productor i del soci. A la secció dedicada a la Federació: *Alimentària 2016*. On una vintena de cooperatives agràries van mostrar les seves novetats. A les pàgines dedicades a les reunions amb els grups parlamentaris porten els títols següents: *Presa de contacte amb la Comissió d'Agricultura*. *Compromís del departament d'Agricultura amb l'agroindústria cooperativa*. *Treballant amb el Departament d'Agricultura*. A *Sectors*, tracten el tema dels subministraments, el vi, l'oli d'oliva, l'arròs i inclou una entrevista a un expert. A l'apartat d'empresa destaquem l'article d'innovació: *Porc Duroc Plana de Vic, el secret d'una carn amb origen*. A l'Opinió: *Un pla de formació per a cada cooperativa*. Segueix l'entrevista a un soci de la cooperativa COVIDES i a l'Emprenedoria: *Diversificar amb Agro-Domenys*. El nou espai de subministraments agrícoles. Les pàgines dedicades a les cooperatives reproduïm tots els títols dels articles: *Tasta Coop*. *Mongeta del Ganxet La Piona*. *2147 Mans: on cada persona compta*. *Les millors garnatxes del món*. *Els cellers cooperatius de Gandesa, Espolla, Unió, Cattera, Batea, Bot, Empordàlia i Garriguella guardonats*. *Les notícies de cooperatives*. A *Temps d'oci*: *Cooperativa Agrícola de Garriguella*, *Enoturisme a l'Empordà*. *Gent i Territori*: *Josep Juncà, Transalfals & la Vispesa*, amb el destacat: "Ara més que mai, endavant". ■

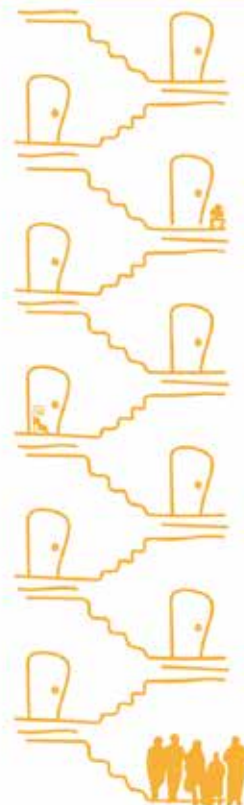
Administrem comunitats veïnals i lloguers

Què fem?

- Administració de comunitats veïnals
- Administració de lloguers
- Gestió de proveïdors
- Assessorament legal
- Acompanyament dels usuaris

Com ho fem?

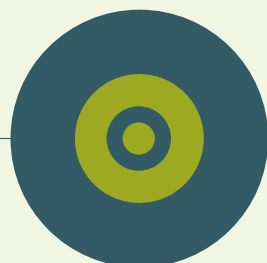
- Compromís mediambiental i social
- Estalvi econòmic i transparència
- Millora de la qualitat de vida
- Bon servei i millora constant

Més informació a www.femescala.coop

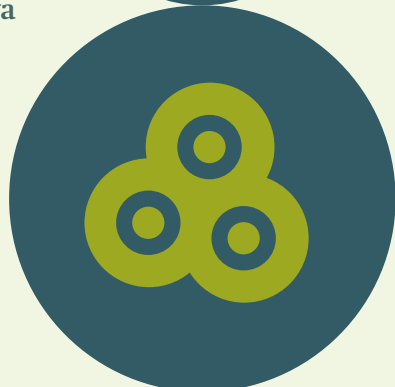
Aprendre

Informe-vos, formeu-vos i projecteu-vos per fer créixer la vostra cooperativa

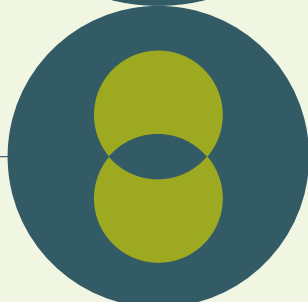
Connectar

Descobriu sinèrgies i punts de connexió entre cooperatives a partir de les diferents activitats proposades a la FCTC

Compartir

Som un espai d'intercanvi on cada cooperativa federada pot beneficiar-se de l'experiència d'altres membres de la FCTC

**La Federació,
un espai per
intercooperar**

Cooperatives de Treball
de Catalunya

Premià 15, 1r. 08014 Barcelona.
933 188 162.
www.cooperativest treball.coop
Segueix-nos a les xarxes:
Facebook i Twitter